

La Bella

PRENSA
CORONA

BIBLIOTECA DE BOLLTQUES DE M. LINDA
C.I.
1917

SEGONA EPOCA N° 20 PREU 100. Pbs

B
O
N
N

Revista
Informativa
de Sencelles

F
A
S
H
E
S

sa sella

NOTA DE REDACCIÓ:

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels propis autors.

La data màxima per entregar cartes al director o articles per l pròxim número de Sa Sella és dia

La quota única de publicitat en un tamany targeta és de 1.000 Ptas.

FORMEN PART DE L'EQUIP DE REDACCIÓ:

Joana Ferragut
Pere Llabrés
Francesca Llabrés
Catalina Oliver
Jaume Perelló
Manolo Varquiel

HAN FET POSSIBLE QUE "SA SELLA" ARRIBÀS FINS AQUÍ, I ESPERAM QUE SEGUEIXIN COLLABORANT COM FINS ARA:

Antoni Vallès
Maria Vich
Joan Reinoso
Pere Vallès
Maria Zuàzaga
Tomeu Morro
Miquel Vicenç
Jordi Zuàzaga
Joan Morro
Joan Florit
Pere Arrom
Pep Vallès
Felip Salas
Sebastià Roig
Tomeu Rosselló
Caterina Pons
Joan Florit
Pep M. Pons
Professors de l'Escola
Alumnes de l'Escola
Antoni Puig
Joan C. Verd
Jaume Ramis
M. Magdalena Coll
Jaume Arrom
Toni Mulet
Membres de S'Ajuntament
Simó J. Garau
Andreu Sunyer

Jerònia Campaner
Antònia Carbonell
Vicenç Comas
M. Victòria Coll
Antònia Roig
Miquel Ramis
Joan Roig
Joan Munar
Bartomeu Oliver
Ventura Rubí
Biel Torrens
Margalida Llabrés
M. G.
Tòfol Siurell
Rafel Gelabert
Núria Nogareda

FOTOGRAFIA

Sebastià Roig
Joan Cirer
Pep Pons

IMPRIMEIX

Edicions Llevant, Manacor

Dipòsit Legal: PM 400-89

SUMARI

Editorial.....	3
Conservar l'entorn.....	4
Salvem les nostres ametlles!!..	7
Carta a l'ajuntament.....	10
Les piles (de Coanegra).....	14
El turisme i el medi ambient a les Illes Balears.....	16
Noticiari.....	18
Terra d'aquí, terra de qui?...	20
L'Hortet.....	20
La prehistòria a Mallorca....	21
Notícies fresques.....	23

Editorial

ANY NOU= ANY D'eLECCIONS= ANY DE PREPARAR
SES OLIMPIADES= ANY DE POSAR UN NEGOCI
DE LLUM DE CARBURO I ... FELIÇ ANY
NOU?

Estimats germans passau i tancau sa porta, o més ben dit agafau sa revista i començau a llegir aquest DARRER número d'enguany de Sa Sella. Com que estam en festes i és temps de germanor, pau (demanau-ho a en Saddam Hussein) i amistat (demanau-ho al ministre d'hisenda, que cada vegada agafa més confiança).

Es batle, igual que fa quatre anys es va despedir a ses festes patronals i els concejals prometeren no tornar-hi (senyal que s'acosten ses eleccions), noltros feim el mateix, només que no sabem qui és es batle i qui són els regidors.

No hi ha quarter de la Guardia Civil, bé el quarter segueix allà mateix (no sabem si el coneixerem), els qui se n'han anat són els guàrdies civils (diuen), (a vegades en veuen algun per aquí). Per altra banda GESA col.labora amb l'equip olímpic d'atletisme en proves de velocitat; cada vegada que mos talla sa corrent hem de partir escapats a cercar es llum de carburo, convé que paguem tots els rebuts o els qui no les paguen ho facin, perquè aviat haurem d'armar un grup electrògen.

Quatre gotes, un poc de vent a Guadalajara, i sense corrent a Sencelles.

Al carrer d'es quarter l'unic dia que poden passar és els dijous, perquè és quan passa el butanero i tothom lleva els cotxes aparcats. Els altres dies tothom fa salt d'altura per damunt ses aceres.

Ses ametlles pujaran de preu, no sabem si les de comprar o les de vendre, però pujaran, pujaran... El torró ja no és el que era ni els porcs tampoc, carn molla i greix clar, llangonisses blanques i botifarrons fads. Au germans, escriviu sa carta als reis i demanau un cotxe nou, però vius, que també venen els innocents. I sense més a discutir mos despedim de voltros amb s'amenaça de que si no llegiu sa revista vos en treurem més...

Fins una altra, si som vius, i si no som vius és que som un poc curts...
Amén.

Ah! i molts d'anys i bones festes, i si vos sobra res de sa paga doble...

Sa Sella

Conservar L'entorn

Durant els darrers mesos hem assistit a una forta polèmica, encetada pel "Diario de Mallorca" i continuada després per "Ultima Hora", sobre les obres de "restauració" que es duïen a terme a una part de les cases de l'antiga possessió de Son Sant Joan.

En aquesta controvèrsia, l'enfrontament es produïa entre el constructor-restaurador, un costitxer anomenat Miquel Munar, i l'Associació per a la Rehabilitació dels Cascs Antics, ARCA, amb el suport de l'Ajuntament de Sencelles.

Aquest cas polèmic no és més que un d'entre els molts que passen cada any, ja que estan massa acostumats a veure atemptats contra ses nostres velles cases venerables.

Un poble que perd les seves velles pedres que l'identificaren durant tants d'anys, perd també, amb la seva destrucció, una bona part de la seva pròpia identitat, del seu vell esperit, de la seva història, dels seus records, del seu encant particular, ...

**Garnisseria
GA'S PASTORET**
Salut i Bones Festes !

C/Rafal, 29

BAR CA'N NEGRET

Feliç any Nou

C/ Sor Francinaina,8

Tot això ens ha de fer reflexionar de com serà el futur de Sencelles, on encara poddem gaudir de vells casals inalterats per la febre constructora de la Costa de Mallorca, ni, tan sols, per la moda pseudo-restauradora. L'única febre que, darrerament, ens ha arribat ha estat la "Dominguera-Xaletera-Villa Pepi".

Els experts prediuen que, en el futur, les velles onstruccions de la part forana, per l'encant que desperta tot el que sigui antigor, seran molt apreciades per jubilats europeus de classe alta que vendran a passar l'hivern a Mallorca, perquè els sortirà barat, bon temps i per la rapidesa de les comunicacions

PEIXETERIA M.Cirer

*Prosperitat i felicitat
pel Nou Any*

C/ Rafal, 28

BOTIGA CA'N JORDI

Feliç Any Nou

C/ Rafal,36

aèries.

També, en el futur es donarà molta d'importància a l'agroturisme, que significarà nous ingressos complementaris pels pagesos, però que permetrà que possessions i velles cases de camp, convertides en petits hotels, omplin tots els camps de Mallorca, canviant la imatge que ara podem veure.

Recentment, hem vist exemples de com bones restauracions i conservacions revaloritzen les construccions antigues i l'entorn en que es troben, sense haver d'importar modes i costums estranys: celler de Ca'n París, Nova Apotecaria, Ca's Felanitxer, Convent, etc.

En front d'aquestes lloables remodelacions, hem vist com, per l'acció de la piqueta constructora, portals de mig punt, cases senceres, escupidors de pedra viva, portasses, i, fins i tot, els nostres estimats pedrissos de Sa Plaça que han estat substituïts per uns sucedanis, que no són, ni prop fer-hi, allò que eren i representaven els altres.

Pub S'AGUAIT

Salut i Molts d'Anys

C/ Toni Mayrata, 1 BINIALI

Tots ens hem de sentir una mica ferits pel fet succeït a Son Sant Joan, però ara ja estam tots avisats: aquest no serà el darrer.

Segur que n'hi haurà d'altres que també crearan polèmica. Ara ja hem d'estar conscienciats que aquestes velles edificacions no són només del seu propietari, sinó que són també de tots, són l'herència col·lectiva, el patrimoni cultural del poble, la imatge d'uns temps difícils quan encara hi havia pagesos i senyors. Aquests casals són una herència que ens han deixat i que nosaltres hem de saber deixar també tal com són:

SA CAFETERIA

*Prosperitat i felicitat
pel nou any*

C/Constitucio SENCELLES

FORN CA'N PEP

Vos desitja Bones Festes

C/Rafal, 6

conservar-los, però no innovar-los.

Si perdem tots aquets detalls, perdrem l'esperit de poble que té Sencelles.

El nostre poble pareixerà qualsevol cosa, llevat d'un poble mallorquí d'Es Pla.

sa sella

**CON LAS CUENTAS CLARAS,
"SA NOSTRA" LE DA MAS.**

13,00%
TAE
...Y MAS.

Deposito a plazo fijo de 12 meses. TAE 13,00%

EJEMPLO DE TIPO DE INTERES NOMINAL Y TAE.
DESDE % NOMINAL % TAE

2.000.000	12'00	12'55
4.000.000	12'50	13'09
25.000.000	13'00	13'65

"SA NOSTRA"
CAJA DE BALEARES

¡¡Salvem les nostres ametles!!

El cultiu de l'ametller a Mallorca es presenta a la prehistòria; és un arbre ben aclimatat a les condicions de la zona irano-mediterrània. La seva utilització és important dins els costums gastronòmics de la nostra cuina. La importància d'aquest arbre va créixer molt a finals del segle passat i a principis d'aquest quan, degut a l'arrasament de les vinyes per la filoxera, es sembraren grans extensions. L'aprofitament de l'ametller era global, ja sigui perquè aprofitava terres marginals, ja sigui perquè el seu conreu estava combinat amb la ramaderia; sobretot perquè era un cultiu rendible, bona part de la producció d'ametlles era exportada cap als mercats europeus.

Amb l'arribada del boom turístic a Mallorca hi hagué un trasvassament de població activa del sector primari al turístic, sobretot de gent jove, que ha causat l'envelliment progressiu de la població agrícola. La rendibilitat dels cultius de secà, majoritaris a Mallorca, minva tant per factors interns de tipus estructural com per factors externs d'economies d'escala, millores als cultius o certs tipus de protecció de l'agricultura a d'altres indrets.

El cas de l'ametlla és un exemple clar del que ha passat a la immensa majoria dels cultius de secà; problemes estructurals, com poden ser:

- gran varietat en les classes d'arbres cultivats,
- excessiva parcel·lació de les terres,
- utilització de terres marginals,
- escassa o nul·la mecanització dels cultius,
- llarga cadena d'intermediaris,
- deficient comercialització cap a l'exterior,
- vellesa dels arbres cultivats,
- inadequada política estatal en el sector,
- poca formació tècnica del pagès.

A aquests problemes s'afegeixen els causats des de l'exterior, com és ara:

- aparició de nous productors, com Turquia o els països del nord d'Àfrica, amb costos més baixos de mà d'obra.
- descuidada negociació amb la CEE en aquest camp, que permet l'entrada d'ametlles americanes o turques en millors condicions que les mateixes d'aquí.

**Taller Mecanic
GA'N BUNYOL**

Salut i Bones Festes

C/ Son Verd ,2

-l'afluència massiva d'ametlla californiana, seleccionada genèticament, produïda amb sistemes de cultiu mecanitzats, competint en els tradicionals mercats propis.

-la utilització de tàctiques de "dumping" per part de les autoritats americanes per afavorir l'exportació del seu gra d'ametlla. D'aquí que el preu de l'ametlla està relacionat directament amb la cotització del dòlar als mercats internacionals.

Tots aquests factors han duit el preu de les ametlles a una xifra que fa inviable el sistema de cultiu tradicional.

Aquesta situació comporta l'abandonament d'aquest conreu. El procés és simple:

1. els preus no basten per a la recollida, no ja per a la millora de l'arbrat, la mecanització del conreu o la modernització de l'explotació.
2. la demanda de llenya per a foganyes, la bona qualitat de la de l'ametller, posa preu als mateixos arbres, que es venen per estelles, primer els arbres morts i la llenya d'execallar, llavors els arbres més vells i finalment arreu.

Aquests arbres no se substitueixen; la situació no és cap amenaça per a l'economia illenca, perquè el pes relatiu de la part que roman a l'agricultura és ínfim. La desaparició definitiva d'un sistema tradicional, de conrar però també de viure, que no ha fet poc per la imatge que s'ha venut de Mallorca. Tanmateix no és de més tenir-ne consciència, veure quines mesures s'hauran d'investir:

-mecanització i racionalització dels sistemes de cultiu.

-creació de societats de comercialització més directa entre els mateixos productors.

-seleccionar i tipificar les classes d'ametllers per obtenir espècies ben adaptades i productives.

-enllestir polítiques adients de marketing del producte autòcton; com per exemple l'existència d'una sola empresa a Califòrnia, que comercialitza la major part de la producció (com sis vegades l'espanyola) i garanteix els preus i subministre a qualsevol lloc del món.

-presionar les autoritats per obtenir condicions d'igualtat en la competència amb les ametlles americanes.

-estimular, entretant, el nostre mercat i el consum de la pròpia producció, tradicionalment utilitzada quasi en tota classe de reposteria i apta per consumir abans, en i després de qualsevol

sa sella

menjada.

Manca voluntat de fer-hi feina de part de les autoritats i dels propis pagesos; tot sol no s'arreglarà.

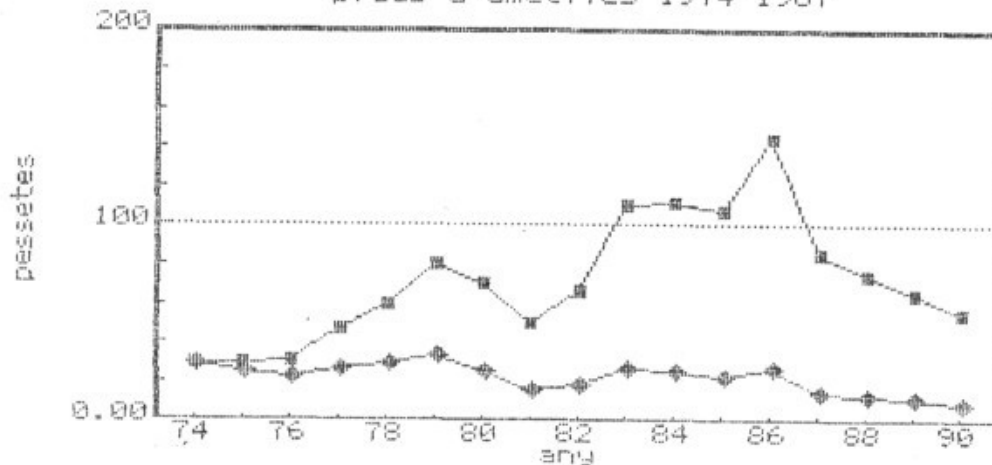
MEL I SUCRE

Pep Ramis Cirer
FERRETERIA I DROGUERIA
Vos Desitja Bones Festes
 C/ Sor Francinaina, 26

Carnisseria
CA'S PASTORET
Vos desitja Bones Festes
 C/Rafal, 29

1974	30	30
1975	29	25
1976	31	23
1977	47	27
1978	60	29
1979	80	33
1980	70	26
1981	50	16
1982	67	19
1983	110	27
1984	112	25
1985	107	22
1986	145	27
1987	85	15
1988	75	13
1989	65	11
1990	55	9

preus d'ametlles 1974-1987

FET PER TOTS

Tenda de moda jove

Salut i Força per Tothom!!

C/ Sor Francinaina, 11

OSCA

Maquinaria agricola

Bon Nadal !

C/Manacor, 66 CIUTAT

CARTES

Marcó Truyols, en representació d'ARCA, i Mateu Morro Marcé, en representació del PSM-EN, compareixen davant vostè i de la millor manera que procedeixi en dret,

EXPOSEN,

Que dins el terme municipal de Sencelles, en el redol de So Na Rossa, s'estan duent a terme unes obres en les cases de Son Sant Joan que suposen un vertader atemptat contra la conservació del patrimoni històric-artístic.

Segons hem pogut comprovar a l'expedient 96/89 el sol·licitant de la llicència d'obres és Miquel Munar Munar, de Costitx, i el permís d'obra concedit (2 de novembre de 1989) és d'obra menor, consistent en "retejar la cubierta y forrar paredes exteriores de piedra".

Entenem que les obres que s'estan duent a terme a les cases de Son Sant Joan, ubicades en el polígon nº10 - parcel·la 124 del planejament municipal, no s'adeqüen en absolut a la llicència concedida, ja que, al marge de reformar la teulada amb l'aparició de nous fumerals i forrar tot l'exterior de pedra en una operació de dubtós gust, es realitza una ampliació de la superfície construïda, una reforma de la distribució interior de les cases, la destrucció de l'antiga clastra, aparició de noves finestres, parets externes de maresos amb un impacte visual horrible, i tota una sèrie d'afegitons que rompen l'estètica del conjunt.

Les cases de Son Sant Joan són d'un gran valor històric i artístic. Tant per la sobrevivència del topònim "So Na Rossa", com per l'existència (almanco abans de les obres) d'una sèrie d'elements arquitectònics de tipologia àrab, es creu que són els vestigis del nucli originari del districte musulmà de Canarossa, que comprenia una part important dels municipis del Raiguer i alguns del Pla de Mallorca. Així ens ho expressa Bover, Berard ("Viaje a las villas de Mallorca", pàg. 253 ed.1983), Mascaró Passarius (Corpus de Toponímia" pàg.1640 T.IV), Colomines i Mascaró Passarius ("Onomasticon Cataloniae" pàg.92 a 94 T.I), Gran Enciclopèdia de Mallorca pàg.60-61 T.III)...

Com a elements més característics tenen una finestra gòtica en bon estat de conservació, un portal forà amb l'escut d'armes dels

PERRUQUERIA M.Aloy

Molts d'Anys per tothom!!

C/General, 2

**MUSIC BAR
SES COTXERES**

Felic Any Nou !!

C/ Constitucio Tlf.591006

Santjoan, un oratori amb elements gòtics, grans contraforts a la façana.

Aquestes cases, que en el Repartiment correspongueren als enfi-teutes del vescomte de Bearn, han estat propietat dels Sant Joan, dels Doms, dels Salas, i finalment dels marquesos de la Romana.

Constatant que les obres que es realitzen no s'adeqüen a la llicència concedida i amb l'objectiu de conservar el valor patrimonial de les cases de Son Sant Joan,

SOLLICITEN,

Que es disposi la suspensió dels efectes de la llicència i es paralitzin immediatament les obres iniciades al seu empar, tal com estableix l'article 186.1 de la Llei sobre el Règim del Sòl i Ordenació Urbana, tot tenint en compte l'article 1 del Reglament de Disciplina Urbanística.

Que se solliciti la intervenció de la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic per a que avalui l'impacte que tenen aquestes obres en les cases de Son Sant Joan i per a que, instrueixi, si s'escau, una declaració de B.I.C. (Bé d'interès Cultural).

Que se'ns informi de totes les gestions efectuades per aquest Consistori en aquest sentit.

Ciutat de Mallorca, 6 de novembre de 1990

Mercè Truyol
Presidenta d'ARCA
C/ de la Pau, 5
Ciutat

Mateu Morro
Secretari General del PSM-EN
C/ Navarra 5-a, 1r, 1^a
Ciutat

EXCM. SR. BATLE DE L'AJUNTAMENT DE SENCELLES

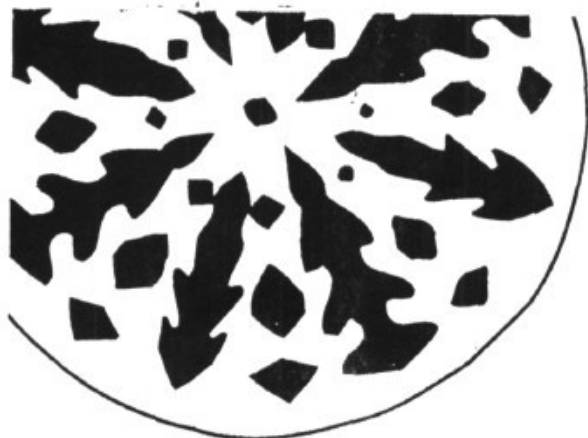
Llabres Fiol C.B.
Magatzem de productes
des camp
Salut i Bones Festes !!

C/ Sor Francinaina,73

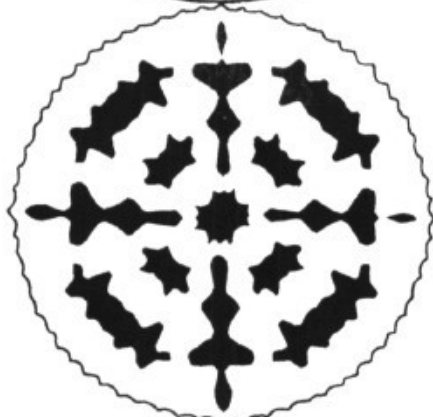
CONSTRUCCIONS
Joan Vicenç

Salut i Molts d'Anys!!

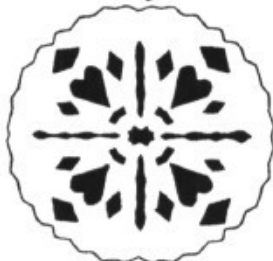
C/Molins, 1 Tlf.591612

BON NADAL I
BONES FESTES !

*Que la pau i l'alegria
omplin els vostres cors i
que l'any 1991 ens dugui
la prosperitat i el
benestar que mereix la
nostra Comunitat
Autònoma.*

MOLTS D'ANYS !

GOVERN BALEAR

sa sella

Pagamos hasta el

13% TAE

desde la primera peseta.

Sin comisiones ni descuentos.

en imposición a plazo fijo, a doce meses de
MARCH HIPOTECARIO, S.A.

De 1.000.000 a 2.500.000 # 12, - %TAE

De 2.500.000 a 5.000.000 # 12,50%TAE

A partir de 5.000.000 # 13, - %TAE

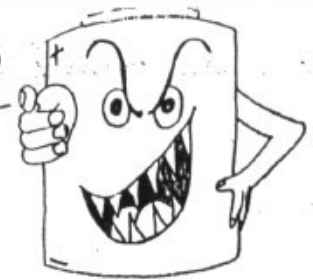
Infórmese en cualquiera de nuestras oficinas.

BANCA MARCH

sa sella

¡ ALERTA ! Saps què?

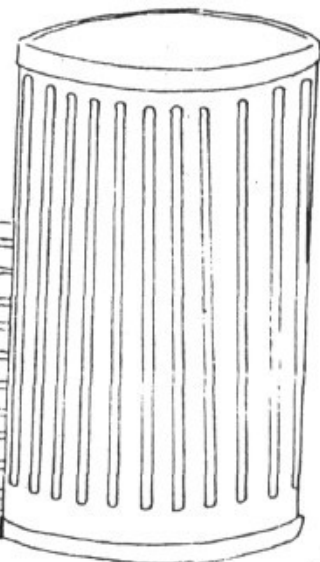
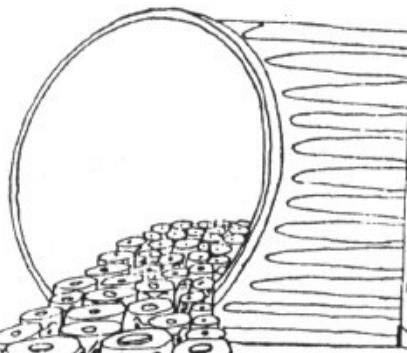

Les piles i bateries de mercuri, plom, cadmi...
són altament contaminants si es verteixen al medi ambient;
Però que si es reciclen, es pot recuperar plom i mercuri

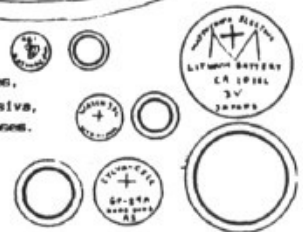

*Sabies que una sola pila de mercuri pot contaminar l'aigua
que beuen quatre persones durant tota la seva vida?*

És evident, doncs, perquè cal no llançar les piles esgotades
als fems, i molt menys al medi ambient.

Aquestes més petites,
d'aparència inofensiva,
són les més perilloses.

**Ja sabeu la importància
que té una sola pila !**

i t'interessa col·laborar:

- * Procura no utilitzar aquestes piles.
- * Exigeix piles verdes al teu establiment.
- * Intenta fer una recollida de piles al teu marc social. (amics, famílies...)
- * Divulga aquesta informació.
- * Si vols informació, o teus piles esgotades per tirar, et pots dirigir

Sa teva ajuda és vital !

ALERTA A LES PILES!!

Mai a la història la humanitat ha posat tant en perill la naturalesa com avui en dia i sobretot en els països industrialitzats. L'avanç tecnològic i l'augment de confort en els països moderns té com a contrapartida la contaminació del medi ambient i la impossibilitat de l'ecosistema d'assimilar la gran quantitat de residu que augmenten progressivament d'any en any sense que per ara puguem preveure que en un futur això s'aturi.

La gran profusió d'aparells elèctrics i electrònics portàtils duu a un augment constant de la demanda de piles i ha fet que aparegui una amenaça més pel medi ambient.

Les piles que duen plom, mercuri o cadmi són les més contaminants i les més perilloses si se tiren amb la resta de fems i deixalles. Una sola pila de mercuri pot contaminar unes vuitanta tones d'aigua aproximadament i és el motiu principal per què haguem d'anar alerta a l'hora de tirar-les en el fems.

Hi ha diferents tipus de piles, unes més contaminants que les altres però totes són perilloses si se tiren de manera descontrolada.

FORN CA S'ESCOLA

Bon Any Nou !!

C/ Sor Francinaina.4

Darrerament s'ha vist propaganda dels mateixos fabricants de piles que alertats per la conscienciació creixent entre la població sobre el tema, han tret al mercat piles que anomenen ecològiques, cal anar-hi en compte, no ho són per complet.

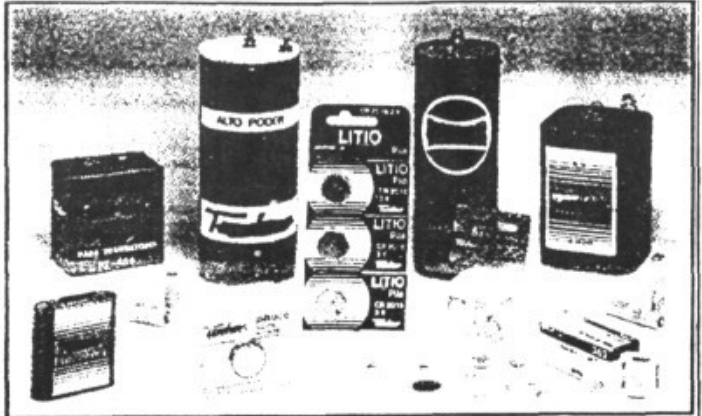
La normativa europea sobre piles que entrarà en vigor exigeix que les piles que porten mercuri no sobrepassin el 0'1% d'aquest metall i les cases que han avançat en aquesta normativa en fan el reclam de què ja són ecològiques i l'únic que han avançat (que està bé però no basta) és que contaminen més poc.

Els models de piles més corrents que s'utilitzen són:

a) Les fabricades a base de «zinc-carbono» (zn-c) amb una capacitat d'emmagatzament d'energia bastant reduïda, recomanables per aparells de baix consum, ràdios, mandos a distància, etc... Els seus formats corrents s'anomenen, R6, R14, R20.

b) Les piles alcalines amb una capacitat bastant superior que les altres però que desgraciadament s'adquireix mitjançant la utilització de metalls tòxics principalment el mercuri. Són les utilitzades per gravadores portàtils, joguines amb motor, etc... Aquestes piles s'anomenen, LR6, LR14, LR20.

c) Les piles de botó que són les que més han augmentat la demanda per la gran potència que tenen en relació al volum i pes. Aquestes són les utilitzades en rellotgeria, pròtesis audi-

tives etc...

El problema és que proporcionalment tenen molt més mercuri que les piles alcalines.

d) Les piles verdes anomenades R6G, R14G, R20G amb un contingut molt petit de mercuri i a vegades nul, tenen bona acollida en el mercat però amb una anàlisi comparativa tenen una capacitat similar a les (zn-c) i no poden competir amb les alcalines, pel que fa d'altres metalls tòxics, plom, cadmi, i zinc no s'ha avançat gens, amb la qual cosa seguirem contaminant encara que més poc, si les tiram en el fems.

e) La darrera novetat és la pila alcalina de baix contingut en mercuri que pareix ésser que manté una capacitat similar a l'alcalina convencional i que una vegada introduïda en el mercat segurament la reemplaçarà.

Què se pot fer per no contaminar? De moment la investigació no ha trobat la solució i el consum de piles equival a contaminar, però podem contaminar més poc.

Se tracta d'adquirir i utilitzar únicament les piles necessàries.

Conectar sempre que sigui possible els aparells a la xarxa elèctrica.

Utilitzar sempre les piles adequades per la funció a realitzar.

No comprar piles en els establiments que no se facin càrrec de les gastades i en el seu cas exigir que se'n facin.

Exigir en la mesura de lo possible a les autoritats que assumen les seves responsabilitats exercint controls i prenent les mesures necessàries per alentar la recollida de piles usades i perquè aquesta sigui eficaç.

BAR CA'N PARIS

**Salut i
Molts d'Anys !!**

Placa Espanya,2

EL TURISME I EL MEDI
AMBIENT A LES ILLES BALEARS

Mallorca, és una illa petita DE LA Mediterrània que, juntament amb les restants, conformen les illes Balears i Pitiüses, amb una població aproximada, d'entre les quatre habitades, d'uns set-cents mil habitants, tenint en compte que l'illa de Formentera compta tan sols uns cinc mil habitants.

Aquesta illa que des de la seva llunyana història ja es caracteritzava pels seus foners i llurs bassetges, d'entre les hipòtesis existents sobre l'etimologia del seu nom significa quelcom semblant a homes despullats.

Mallorca és l'illa en que s'hi troba la Ciutat de Mallorca, la seva capital. Al llarg del segle XIX, per la bellesa dels seus paratges i l'exotisme de les seves costes, sense oblidar les siluetes pintoresques de les viles de la serralada nord, la Serra de Tramuntana i del Raiguer, ja atreïa personatges, els noms dels quals ja han quedat plasmats als llibres d'història i enciclopèdies.

Ben palesa és l'atracció cap a la Mallorca d'antany, -els orígens del turisme de massa d'avui-, dels nostres visitants il·lustres no només d'Europa, sino també de Sud-Amèrica. Cal esmentar el músic polonès i la seva muller l'escriptora George Sand, la qual s'inspirà a l'illa per llavors escriure l'obra Un Hivern a l'Illa de Mallorca. El music Frederic Chopin composà una tarda de pluja a una de les cel·les de la cartoixa de Valldemossa El Preludi d'una Gota de Pluja.

L'illa també atret, juntament amb els anteriorment citats, l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria. L'escriptor veneçolà Ruben Dario, entre moltes altres personalitats que continuen atraient avui en dia, del món de la premsa del cor, la ràdio, la política, el cinema, la literatura, la pintura, en definitiva, les arts, amb el sentit més ample que el puguin definir.

CA'N RAMIS Bar Restaurant Salut i Bones Festes

El segle XIX, quan Mallorca era encara una illa en que el seu sistema econòmic i social era bàsicament el mateix que el de l'edat Mitjana, és a dir, l'antic règim, els mallorquins del tot macabresi tercermundistes pel que fa amb el tractament amb les persones vingudes de fora, sobre tot quan la seva indumentària no era del tot habitual a l'illa en aquella època.

Botiga CA'N MANITA
Vos desitja Bones Festes
C/Sor Francinaina,22

Així itot, emperò, sortosament conservaven la nostra parla, els nostres costums, les nostres cançons i tonades populars i la nostra vestimenta d'una forma ben ferma i arrelada al igual que les danses i les gloses.

Aquets podríem dir, doncs, que són, entre d'altres, els orígens del turisme d'avui, que el boom d'aquest fenomen començà a principis dels anys setanta.

Els orígens d'aquest fenomen d'avui en dia es troba en una greu crisi. Són molts els factors existents que han desembocat en aquesta situació de crisi, les causes més importants són les següents'

-Un creixement progressiu i vertiginós alhora de l'oferta Hotelera. Mentre que si feim un gràfic, la volta de la demanda està molt per sota de l'abans esmentada, arran d'això el problema queda reflectit en una baixa dels preus. No només els de l'estada hotelera, sinó que també els del trasllat. Davant aquesta situació, les compres a les diferents botigues de regals ubicades a les costes, destinades als turistes

queden greument reduïdes.

Aquest problema s'agreuja molt més encara en desembocar a Mallorca una situació de gamberrisme, violència delinqüència i drogadicció deguts a aquets maleïts hooligans, fanàtics de futbol i afectats a la cervesa.

-Un altre problema que també es força preocupant, si bé no tan greu com l'anteriorment esmentat, és la manca de preparació i especialització dels professionals que estan a l'abast dels turistes. Em referesc a l'hora de preparar els coberts, les estovalles, els plats, etc. De fet aquest problema també apareix bastant sovint a la premsa.

-Llavors el més preocupant és que juntament amb el primer assenyalat anteriorment, recau en les urbanitzacions progressives i desmesurades que dis darrera l'altra està sofrint l'illa que ens ha engendrat, en destruint d'una forma salvatge i desproporcional. Segur que si els nostres avantpassats s'asseguessin damunt una roca del Port d'Alcúdia maleïrien el primer que va dir, per consentir que el port quedés malferit.

El problema no recau només en les obres que es van construïnt avui en dia, no tan sols a la costa, com en un principi, sino que ara ja han penetrat a l'interior, al pla de Mallorca. El més preocupant de totes maneres, continua essent els nous projectes de camps de golf, ports esportius, macro projectes semblants al de Montblanc les Rotes Velles de Maria de la Salut, etc que es van aprovant al Parlament de les nostres illes i ajuntaments de tot Mallorca. Davant aquesta situació els grups ecologistes de Mallorca en renegar-se a les urbanitzacions a les nostres illes, fan actes de protesta per reivindicar els seus desacords. Als mateixos actes s'agrupen

ESTANC CA NA PARISSA

Bones Festes !!

C/ Rafal, 24

Domingo Garcias

TALLER MECANIC

Vos desitja Bones Festes

Plaça Son Morey, 1

nombrosos grups de gent jove i estudiants, fan recollides de signatures, assegudes als centres docents, actes festius i de disbauxa amb actuacions musicals als pobles afectats, com Artà i Santany, per Sa Canova i Cala Mondragó respectivament.

No només són, emperò, sortosament els ecologistes els qui es reivindiquen en contra de les urbanitzacions sino que també ha arribat a tal extrem, que la federació d'hotelers de Mallorca, de la qual n'es president el senyor Forteza-Rey, també ha pegat un crit d'alarma dient prou d'urbanitzacions i de formigó.

Pel que fa als polítics, la situació sempre és la mateixa i d'esperar: els partits de la dreta conservadora (PP i UM) estan a favor de la urbanització, mentres que l'esquerra representada pel PSOE i el PSM-esquerra nacionalista, es mostren rotundament en contra. Les discrepàncies dels polítics una altra volta als mitjans de comunicació i cal se'n fan ressò.

Una via de sol.lució que es planteja en tenir tots els altres recursos esgotats i quedar-nos gairbé sense un trosset de la Mallorca Verge, a Calvià, Port d'Alcúdia, Port de Pollença, entre d'altres indrets de la costa- estan totalment plens de formigó, no és altra que l'alternativa de fomentar el turisme a la Serra de Tramuntana, a la Zona Nord de l'illa, Deia, Puigpunyent, Valldemossa, Fornalutx, Escorca, etc. Emperò sembla que la il.lusió no transcorre tan aviat com la realitat.

Ara només manca pegar un crit d'auxili i dir prou d'urbanitzacions, Montblanc, camp de golf de Ca'n Sion, Ca'n Guilló!!, vos volem lliures d'edificacions i brutor. I parlant de tot aquest és un deure, el de protegir el medi ambient, que consagra la Carta Magna, la constitució, la qual entrà en vigor el ja llunyà 31 de Desembre de l'any 1978.

NOTICIARI

REUNIO DE LA PREMSA FORANA

El passat dia 30 de novembre acudirem uns quants membres de la revista SA Sella a una reunió de l'Associació de Premsa Forana a Montuiri. Allà es "discutiren" tot un seguit de reformes dels actuals estatuts d'aquesta associació, aprovant-se tots ells, però tot va ésser molta palla i poc gra.

Després tingué lloc una roda de premsa convocada per la conselleria de Sanitat a la qual acudí el conseller Biel Oliver acompanyat per altres membres de la Conselleria. El tema més tractat fou el problema de la sanitat local, projectada en la saturació de Son Dureta i la necessitat de la construcció de nous hospitals a Manacor i a Inca. El conseller no va profunditzar massa en els temes tractats, degut a que la majoria de competències pertanyen al INSALUD. Les preguntes dels que allà hi eren eren molt concretes i es referien a problemes pròpis de cada poble. Al cap i a la fi també foren poc profunditzats, també hi hagué molta palla i poc gra, llevat del rovec al que forem convidats per l'Ajuntament de Montuiri i el fred que aplegarem.

L'EDIFICI NOU DE L'AJUNTAMENT

En aquets dies han finalitzat les obres de picapedrer al nou edifici de l'Ajuntament de Sencelles, ja només queden per posar les finestres i el mobiliari (com podeu veure a la foto) Creim que la inauguració serà per primavera quan les eleccions municipals i autonòmiques estaran per fer-se...

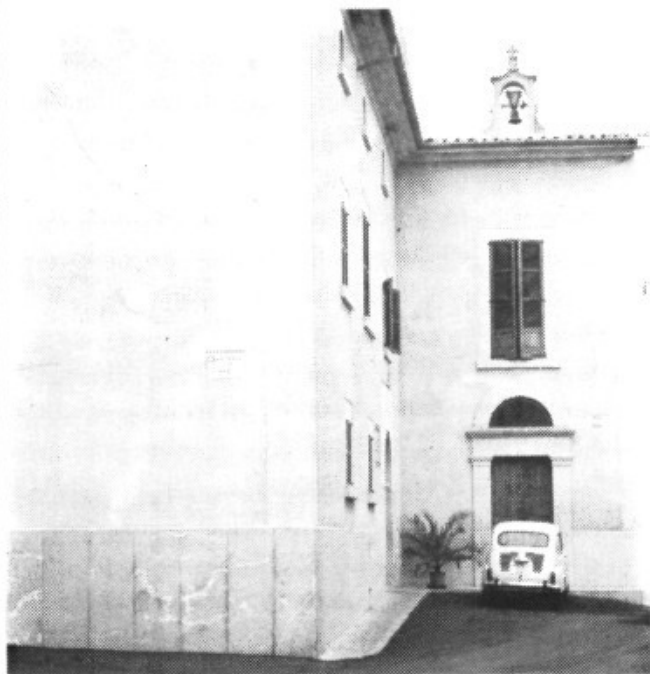

LA CARRETERA
DE SENCELLES A SANTA MARIA

La carretera de Sencelles a Santa Maria està essent asfaltada i es reformen un parell d'encreuaments i el pont de Son Sales (el vos mostrem a la foto), on ara ja no podem fer les brusquerades d'abans. La carretera no pot estar molt a ésser acabada i inaugurada, segurament també serà per primavera de l'any que ve, tot pensant en les eleccions...

LA CONSELLERIA DE CULTURA HA INICIAT ELS TRAMITS PER A LA DECLARACIO DE MONUMENT LA CASA DE CULTURA DE LA BEATA FRANCINAINA CIRER

ELECTRICA COLL

Servei tecnic Radio TV

Vos desitja Bon Nadal
C/Rafal ,30

La Conselleria de Cultura ha iniciat els tràmits per declarar Bé d'Interès cultural la casa-convent de la Beata Francinaina Cirer, a Sencelles, per declarar-la Monument.

Can Xiroia de Sencelles, casa natal i museu de Sor Francinaina, és ubicada al carrer de la Caritat de Sencelles. La casa natal de Sor Fancinaina era modesta, de planta baixa i dos aiguavesos, de pedra i fang, amb portal de mig punt, unes finestretes i un pati posterior. El 1850, per disposició testamentària de la pròpia tia Xiroia, la casa passava a ser convent de la Caritat, per la qual cosa es va construir i un porxo sobre la planta baixa existent. La casa convent compta amb un mobiliari sobri i un petit patrimoni artístic-piadós i la capella és austera amb una urna de pedra viva que conté les restes de la Beata, coronada per un baix relleu.

Terra d'aquí. Terra de qui?

Era una oferta tentadora. Aquelles terres que no produïen, que quasi li resultaven una molèstia, aquelles terres en que havien viscut pares i padrins... tantes històries... Tenien gust d'infància. Les coneixia bé, però s'havia allunyat d'elles. Ara ja era adult, pertanyia ja a un món més modern, més còmode, més brillant. Gràcies al turisme gaudia d'un nivell de vida europeu, tenia dues residències i un iot, sortia a dinar i a sopar als restaurants més prestigiosos, viatjava als llocs més exòtics amb totes les comoditats. Lluny d'aquesta vida quedaven les terres que de tant en tant trepitjava, mig per costum, mig per obligació, tal vegada amb un toc de record indefinit, boirós, que no sabia si venia de fora o el duïa dins seu, tenia tantes coses que fer que apenes si el sentia i ja havia fuit.

Mai havia pensat que pogués tenir tants amics i tants parents. Una venda profitosa i un milió de coneguts, de simpatitzants, de suggeridors, d'assessors. La veritat era que tenia que pensar bé què fer amb tants de doblers. Invertir-los en quatre o cinc operacions i a cobrar unes bones rendes. El mercat de valors oferia una gran varietat d'oportunitats, encara que la situació internacional era un si és o no és inestable. Però sempre hi ha conflictes, sempre hi ha coses segures.

Sort que una de les operacions havia funcionat suficientment i li permetia viure. Però no bastava per ajudar al seu net a comprar aquell troç de terra que tant i tant desitjava.

L'hortet

Si sumen totes les superfícies de tots els jardins, de tots els hortets de cap de setmana, de tots els cortons i mitges corteres de Mallorca, quina superfície tendrem? Una superfície bastant gran. No es una dada molt científica que diguem, cap matemàtic caurà d'esquena enlluernat per ella. Però es una dada molt important.

Quina superfície hi ha de terres protegides a Mallorca? Realment, protegides, poca. Una altre dada poc científica, però important.

La protecció del mitja ambient es tema del dia. Els governs compren, més o menys aviat, amb més o menys pressa, a un preu més o menys elevat, superfícies de terra i les declaren areas protegides. Be està. Però la protecció del medi ambient es deure de tots i de cada un de nosaltres.

Preneu un diari, llegim amb satisfacció que s'avança en aquest camp, en xerram amb els amics, amb els veïns a la feina, a la tenda. I aleshores anem al jardí, a l'hort, i comencem a esquitjar, a abonar amb productes que desconeixien totalment, que contaminen la terra, l'aire i els nostros propis aliments. Ho fen en un terreny petit, es ben ver, però un més un quan ferà? Un cotxe sol no es problema però un més un fan l'aire irrespirable

Per això és important que un més un, entre tots protegim els petits terrenys, els jardins, els horts de cap de setmana. Hauren protegit una superfície bastant gran.

Trencapinyons.

FUSTERIA

PONS NOGUERA

Vos desitja Bones Festes

C/ Bons Aires, 35

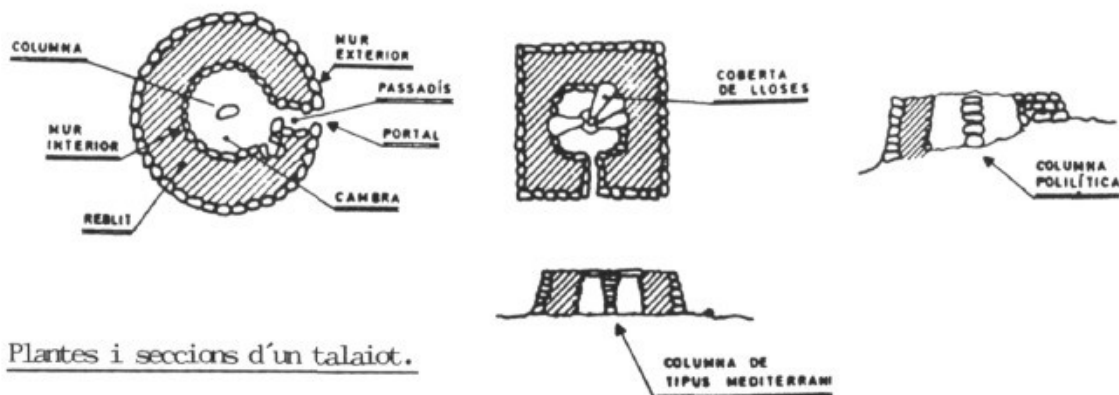
TRANSPORTS

Llorenc Ramis

Vos desitja Bon Nadal

C/ Antoni Maura, 65

LA PREHISTORIA A MALLORCA

Plantas i seccions d'un talaiot.

ELS TALAIOTS

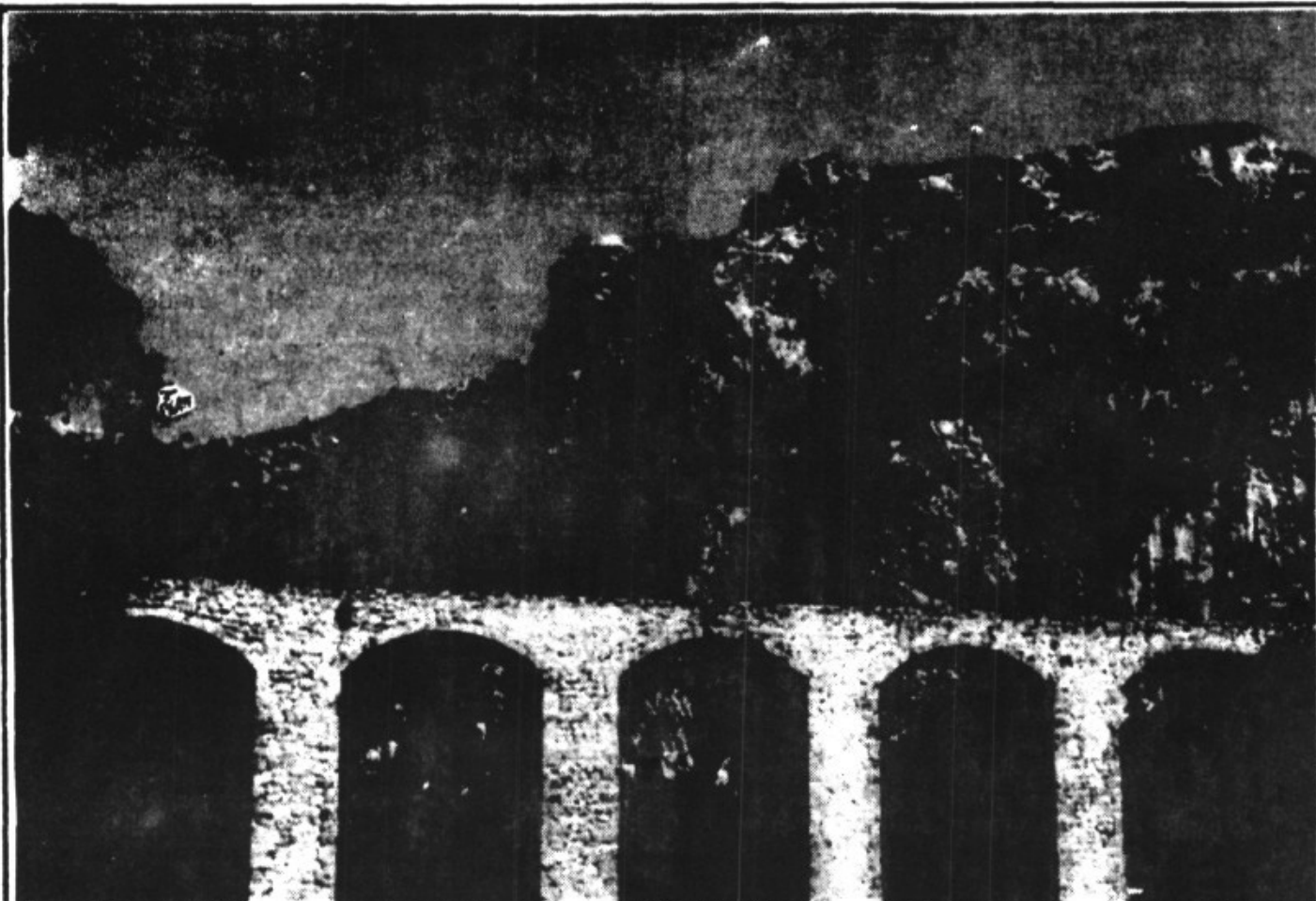
Dins el llenguatge popular la paraula talaiot (augmentatiu de talaia) s'ha aplicat a tot tipus de construcció feta amb pedres grans, tant si és prehistòrica com si no ho és, sense diferenciació de tamany i forma. Durant molts d'anys ha coexistit amb la paraula claper (que designa un munt de pedres), "clapers de gegant" o "antigors". No obstant això, no tots els vestigis de pedres grosses són talaiots, encara que resulta difícil donar-ne una definició. D'una manera general, es pot dir que són construccions en pedra seca, utilitzant la tècnica ciclòpia, amb una cambra central, corredor d'accés i una columna (que a vegades pot faltar) per sostenir la coberta. Però hi ha grans diferències entre uns i altres. Des del punt de vista de la planta es distingeixen els que tenen la base circular (els més abundants en la zona de muntanya) dels que la tenen quadrada. Hi ha talaiots que tenen el corredor d'altura normal pel pas d'un home, mentre altres el tenen més baix. Alguns tenen el corredor en zic-zac. N'hi ha que tenen dues plantes o pisos distints. En trobam també amb una pujada en forma d'escala per defo a.

Per a cobrir-los segurament utilitzaren sistemes diferents. En els circulars és probable que s'empràs l'aproximació de filades, però solament s'han trobat proves de dos d'aquests sistemes: una coberta de pedres sostingudes per troncs d'ullastre, que cobreix el primer pis d'un talaiot quadrat de dues cambres (Capocorp Vell), sistema que, per altra banda, ha perdurat fins a temps recents a les cabanyes de roter, i una altra formada també per grans pedres planes que descansen per una part als murs laterals i per l'altra sobre una columna central (talaiot quadrat de s'Hospitalet, Manacor).

Les columnes poden esser de tipus mediterrani (el diàmetre augmenta de la base al capitell) o, més correntment, integrades per trossos de pedra de proporcions similars en forma cilíndrica. Alguns talaiots tenen una columna adossada al mur.

Els murs (uns construïts mitjançant filades perfectes de marès, altres amb pedres mal compostes, però sempre sense cap classe de mescla) són amples i estan constituïts per dues filades concèntriques de pedres molt grosses i reblit l'interior amb pedres més petites. La paret exterior, per aconseguir una major consistència, està inclinada en forma de talús, donant als talaiots l'aspecte d'un tronc piramidal (els quadrats) o d'un tronc cònic (els circulars). Hi ha indicis que les parets interiors es recobrien de fang, segurament amb l'ajuda de canyes.

sa sella

En qüestió d'aigües, volem posar Mallorca al corrent.

L'aigua corrent ha passat d'esser un privilegi a constituir una necessitat per a la vida moderna. La construcció de ponts i aljubs fou la primera passa. La canalització de l'aigua, la segona. Avui els pobles de Mallorca han crescut i s'han desenvolupat, però molts d'ells encara no compten amb aigua canalitzada, ni tampoc amb una adequada xarxa de clavegueram.

Per a pal·liar aquestes deficiències, el Consell Insular de Mallorca ha posat

en marxa un Pla de Sanejament i Abastiment, un pla d'aigües per a posar Mallorca al corrent.

**PLA DE SANEJAMENT I
ABASTIMENT D'AIGÜES
A LA PART FORANA**

Un pla per a millorar

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

NOTICIES FRESQUES

Ho sabem tot! En Barramot ha anat cercant els motius de cada vegada que s'ha apagat sa corrent, i perque sapiguen qui son els culpables els vos anam diguent:

- 1 d'octubre: per commemorar sa Beatificació varen amollar un parell de coets els vells da sa Residencia i els esclafits feren saltar ses linies elèctriques.

- 10 d'octubre: S'ase d'en Toni Call Vermell (que per cert ja ha venut sa casa) va pegar coçe a sa porta de sa paisa i va asustar l'amo de Gésa.

- 22 d'octubre: En Bernadí Gelat va anar a cremar aritja a Son Pou de ca'n Gelat i va encalantir els fils de sa corrent... i a les fosques!

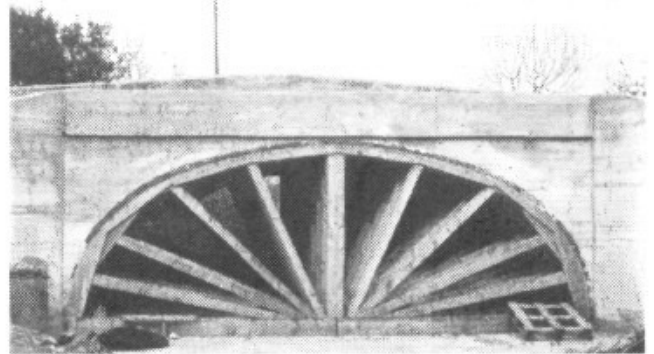
- 1 de novembre: Tingue lloc ensai (pels intesos assaig) de sa nostra coral, i d'una desafinada ploms abaix.

- 9 de novembre: En Joan Rei pujava per sa costa d'es campet i en so renoué d'es Turbo se varen pensar que hi havia una sobrecarga.

- 15 de novembre: En Tofol Siurell va fer un atxem cap en es Llevant i es d'es Murterar tot d'una tancaren per por de que no fos una "gota fria".

- 29 de novembre: En aquest dia a n'en Barramot se li va encendre es llum de que pagam i estam a les fosques i es culpable es l'amo de Gesa que només mira sa peseta.

En es pont de Son Salas cerquen voluntaris perque siguin es primers que si posin demunt, es que no estan de lo més segurs ¡i com que hi ha molts de ponts que caven!. Ara que es qui estiguin demunt si caven poden estar tranquils, a sa terra que hi ha devall han llevat tots els macs. De totes maneres per assegurar no llevaran els puntals.

Parau es ment en es colomer que s'ha fet es Batle damunt s'Ajuntament. ¡Sempre tendrà ous o colomins!.

I que trobau, que no vos heu fitxat que ja han endiumenjat s'Ajuntament abans de tenirlo llest. Els altres anys com qui no tenien caseva llest ¡ a les fosques !.

EN BARRAMOT

CAJA DE BALEARES "SA NOSTRA"

LA CAIXA D'ESTALVIS DE LES BALEARS, LES
RECORDA QUE TE UNA OFICINA OBERTA PER A QUAL-
SEVOL TIPUS DE SERVEI QUE HAGUEU DE MENESTER
A:

CARRER ANTONI MAURA , 7

SENCELLES

TFON: 591566

MUY INTERESANTE
Pagamos hasta el

13% TAE

desde la primera peseta.

Sin comisiones ni descuentos.

en Imposición a plazo fijo, a doce meses de
MARCH HIPOTECARIO, S.A.

De 1 000 000 a 2 500 000 # 12,50% TAE

De 2 500 000 a 5 000 000 # 12,50% TAE

A partir de 5 000 000 # 13,00% TAE

Infórmese en cualquiera de nuestras oficinas.

BANCA MARCH

BANCA MARCH

CARRER ES RAFAL, 7

Tel. 591350

SENCELLES